Stručni rad

ŠKOLSKI „BISERI“ IZ HRVATSKOG JEZIKA 2009.-2019.

mr. sc. Vesna Nosić, prof. savjetnica
Gimnazija „Matija Mesić“ Slavonija 1 br. 8, HR-35000 Slavonski Brod

Sažetak

Stručni članak sadrži prikaz izvannastavnog školskog projekta Školski „biseri“ iz Hrvatskog jezika 2009.-2019. koji je realiziran u Gimnaziji „Matija Mesić“ u Slavonskom Brodu u 2019./2020. školskoj godini.

Projekt sadrži 160 primjera pogrešnih, a ujedno duhovitih odgovora učenika od prvog do četvrtog razreda iz područja književnosti i jezika. Primjeri imaju trodijelnu strukturu: pitanje, pogrešan odgovor/pogrešne odgovore i točan odgovor. Marija Živić i Nikolina Živić, učenice 4. I razreda opće gimnazije, prepisale su i lijepo grafički oblikovale izabrane primjere. Projekt je predstavljen na hamer-papirima i postavljen u predvorju škole. Izloženi projekt izazvao je veliko zanimanje učenika.

Ključne riječi: Hrvatski jezik, književnost, jezik, „biseri“, humor, smijeh.

1.UVOD

„Nastava, odnosno nastavni proces predstavlja važan dio čovjekova života, a u tome životu humor i smijeh zauzimaju znakovito mjesto. Ukupno razredno-nastavno ozračje, odnosno školsko ozračje umnogome ovisi o naslanjanju nastavnika i učenika na humor u organizaciji nastavnog procesa“ (Matijević, Radovanović, 2011. : 381). Humor povezan s nastavnim sadržajima oplemenjuje nastavu.

Rad je podijeljen u tri dijela:

Prvi dio, **Značajke školskih „bisera“,** navodi različite oblike humora koji se mogu ugraditi u nastavni sat, a zatim ukratko objašnjava obilježja školskih „bisera“ iz Hrvatskog jezika.

Drugi dio, **Projekt Školski „biseri“** iz Hrvatskog jezika 2009.-2019., opisuje izvannastavani školski projekt.

Treći dio, **Prilog: Primjeri školskih „bisera“ iz Hrvatskog jezika 2009.-2019.**, donosi 160 najzanimljivijih primjera pogrešnih, ali duhovitih odgovora učenika od prvog do četvrtog razreda iz područja književnosti (105) i jezika (55).

2. ZNAČAJKE ŠKOLSKIH „BISERA“

U nastavni sat mogu se ugraditi različiti oblici humora: anegdota, karikatura, vic, zagonetka, strip i dr. Humoristički sadržaj može se ugraditi u svaku etapu nastavnog sata.

Humor i smijeh česti su sadržaji u nastavnim satima ponavljanja gradiva i analiza pismenih provjera iz Hrvatskog jezika. Pojedini učenici tada daju svoje pogrešne usmene ili napisane odgovore, tzv. „bisere“ koji uvijek izazovu spontan i iskren smijeh. Odraz su nenaučenog gradiva ili su pak izraz humorističke nadarenosti ponekih učenika. Predmetna nastavnica podržava „kulturu učenja iz pogrešaka“ [5,str. 381]. Podučava učenike da imaju razumijevanja i poštovanja prema autoru školskog „bisera“. Smijemo se „biseru“, a ne autoru; autoru se potiho divimo. Trenuci smijeha i radosti u učionici su nezaboravni! Stoga predmetna nastavnica redovito zahvali učenicima na njihovom doprinosu: humoru i smijehu kojim su oplemenili nastavni sat.

Školski „biseri“ o kojima je riječ uvijek se pojavljuju u kontekstu određenog školskog gradiva. Svaki „biser“ je individualan i jedinstven, neočekivan i nepredvidiv, koncizan i zapamtljiv, ali kratkotrajan. Najčešće predstavlja iznenađujuću verbalnu asocijaciju ili varijaciju cijele jedne riječi ili dijela jedne riječi. Zamjena jedne riječi drugom ili pak jednog ili nekoliko glasova drugim/drugima mijenja smisao riječi, a time i cjelokupnog odgovora, što često rezultira komičnim učinkom. Zamjenu jedne riječi drugom donosi primjer naslova Čehovljeve drame *„Višnjik“* u *„Šljivik“* dok primjer zamjene jednog slova drugim sadrži ime kineskog filozofa *Konfucija* u *Konfuzije*.

Varijacija jednog dijela riječi nalazi se u primjeru naziva glasovne promjene *ispadanje suglasnika* koju učenici pogrešno nazivaju *ispuštanje/otpuštanje/izbacivanje/odbacivanje suglasnika.*

3. PROJEKT ŠKOLSKI „BISERI“ IZ HRVATSKOG JEZIKA 2009.-2019.

Pogrešne, a ujedno duhovite odgovore iz Hrvatskog jezika predmetna nastavnica skupljala je od 2009. do 2019. godine. Na poticaj učenika četvrtih razreda izabrala je 160 najzanimljivijih primjera iz područja književnosti (105) i jezika (55). Izabrane primjere složila je kronološki po razredima i područjima. Primjeri imaju tročlanu strukturu: pitanje, pogrešan odgovor/pogrešne odgovore i točan odgovor. Marija Živić i Nikolina Živić, učenice četvrtog razred opće gimnazije, prepisale su odabrane primjere za izvannastavni projekt. Lijepo grafički oblikovan projekt predočen je na tri hamer-papira i postavljen u predvorju škole. Izloženi projekt izazvao je veliko zanimanje i smijeh mnogih učenika.

4. ZAKLJUČAK

I pogrešan odgovor može biti koristan. No, on ne predstavlja učenikov neuspjeh nego uspjeh ako učenik iz njega nauči gradivo. Pogreške su sastavni dio (školskog) života. Pogriješiti se smije! „Onaj tko nikad nije pogriješio, nikad nije pokušao naučiti ništa novo“ (mudremisli.net/albert-einstein-citati-izreke-misli-poslovice, 25. 4. 2020.).

Humor ima svoje mjesto u nastavi. „Utemeljen na smijehu humor kao moćan odgojni adut pomaže učitelju u stvaranju poticajnog ozračja u nastavi, razvijanju kvalitetnijeg odnosa s učenicima i pojašnjenju obrazovnih sadržaja“ (Dramac, Lazzarich, 2016. : 95.). Razborito upotrijebljen humor, humor primjeren nastavnim sadržajima, doprinosi kvaliteti nastavnog procesa. Stoga humor treba češće koristiti u nastavi.

5. LITERATURA

[1.] Critchley, S. (2007.). *O humoru*. Zagreb : Algoritam.
[2.] Dramac, I.; Lazzarich, M. (2016.). *Smiješna strana obrazovanja – humor u poučavanju*, *Život i škola.* 62 (3) : 87.-96.
[3.] Hadžić, F. (1998.). *Anatomija smijeha : studije o fenomenu komičnoga.* Zagreb : V.B.Z.
[4.] Matijević, M. (1994.). *Humor u nastavi : Pedagoška i metodička analiza*. Zagreb : UNA-MTV.
[5.] Matijević, M.; Radovanović, D. (2011.). *Nastava usmjerena na učenika.* Zagreb : Školske novine.
[6.] mudremisli.net/albert-einstein-citati-izreke-misli-poslovice, 25. 4. 2020.

6. PRILOG: PRIMJERI ŠKOLSKIH „BISERA“

1. RAZRED, KNJIŽEVNOST

1. Odredi vrstu rime i vrstu stiha u pjesmi „Bezimenoj“ G. Krkleca.
   - Rima je promjenjiva, a stih je slobodan.
     (Rima je ukrštena, a stih je jedanaesterac.)
2. Odredi vrstu rime: aa.
   - Glatka rima.
     (Parna rima.)
3. Opiši svoj doživljaj pjesme „Isus čita novine“ N. Šopa.
   - Pjesma je ganujuća.
     (Pjesma je ganutljiva.)
4. Navedi vrste rime.
   - Slučajna rima/uparena rima/naslagana rima/raštrkana rima/razbacana rima.
     (Parna, ukrštena, obgrljena, isprekidana rima.)
5. Pojasni vezani stih.
   - To je stih koji nije slobodan nego je povezan slovima.
     (Stih vezan rimom.)
6. Što je bugarština?
   - Bugarska strofa.
     (Stara hrvatska narodna pjesma dugoga stiha, najčešće balada.)
7. Kako se naziva strofa romanskog podrijetla od šest stihova?
   - Šestina, sekstina.
     (Sestina.)
8. Kako se naziva ujedinjena anafora i epifora?
   - Sinklopa.
     (Simploka.)
9. Što je sinestezija?
   - Sinestezija je pjesnička figura u kojoj se piše jedno, a izaziva drugo.
     (Sinestezija je stilsko izražajno sredstvo u kojoj jedno osjetilo izaziva pojavu drugog/drugih osjetila.)
10. Što je tercina?
    - To je stih od tri samoglasnika.
      (To je strofa sastavljena od tri rimovana jedanaesterca s rimom aba, bcb itd.)

11. Napiši četiri vrste stopa u kvantitativnoj versifikaciji.

- Dvostopa, trostopa, pentostopa, heksostopa.
  (Pirihij, spondej, jamb, trohej i dr.)

12. Napiši tri strofe grčkog podrijetla koje se javljaju u hrvatskoj književnosti.

- Pentan, elegijski distrikt, kejska strofa.
  (Elegijski distih, alkejska strofa, safička strofa.)

13. Navedi naslov epigrama A. G. Matoša: „Mani se svog idealizma,
Što ne živiš od patriotizma?“

- Djed u luku.
  („Djed unuku“.)

14. Što je fabula?

- Niz događaja u rečenici.
  (Fabula je niz kronološki poredanih događaja u književnom djelu.)

15. Navedi, a zatim objasni pripovjedača prema licu koje pripovijeda.

- Pripovjedač u prvoj osobi – direkt priča priču; pripovjedač u trećoj osobi – indirekt priča priču.
  (1.Pripovjedač pripovijeda priču u 1. licu izravno.
  2. Pripovjedač pripovijeda priču u 3. licu neizravno.)

16. Napiši vrste pripovjedača prema licu koje pripovijeda.

- Povjerljivi pripovjedač, nepovjerljivi pripovjedač, pripovjedač sveznalica, sveznalački pripovjedač, vanjski pripovjedač, unutarnji pripovjedač.
  (1. Pouzdani, autorski ili sveznajući pripovjedač.
  2. Nepouzdani pripovjedač.)

17. Što sadrži invokacija?

- Zaziv muze da pomogne pjesniku napisati ep i zaziv čitatelju da pročita ep.
  (Pjesnik zaziva muzu ili Božju pomoć u pisanju epa i donosi kratki sadržaj.)

18. Ep započinje iznošenjem situacije iz već razvijene radnje. Kako se naziva ta epska tehnika?

- In media stres/in medias tres.
  (In medias res.)

19. Dopiši. Epsko pjesničko djelo većeg opsega naziva se ____ .

- Epopjev.
  (Ep.)

20. Što znači ime Uliks?

- Uliks je vrsta ptice.

(Latinsko ime za Odiseja.)

21. Kako se naziva bajka H. C. Andersena koje govori o tkalcima varalicama?

- „Zlatarevo novo ruho“.
  („Carevo novo ruho“.)

22. Koju književnu vrstu odlikuje načelo ekonomičnosti u igradnji kompozicije?

- Ekonomiju.
  (Novelu.)

23. Dopiši. Termin roman dobiva značenje slično današnjem od pojave romana ___.

- „Svileni vitez don Quijote“/ „Blistavi vitez Manche“/ „Don Quijote od Monaca“.
  („Bistri vitez don Quijote od Manche“.)

24. Kakav nadimak ima baka Magda iz romana „Zlatarovo zlato“ A. Šenoe? Zašto?
- Papratnjača – prodaje listove biljke paprati.
  (Paprenjarka – peče i prodaje kolače paprenjake.)

25. Kakav je bio odnos Grge Čokolina prema Dori Krupić (roman „Zlatarovo zlato“ A. Šenoe)?

- On ju voli pa čak i ubija.
  (Čokolin je želio oženiti Doru, ali njezin otac to nije dopustio. Otrovao je Doru po nalogu Klare Grubarove.)

26. Roman D. J. Salingera „Lovac u žitu“ uzorak je za novi tip suvremene proze. Kako se
naziva ta proza?

- Trapez proza/traperice u prozi/proza u jeansu.
  (Proza u trapericama, jeans-proza.)

27. Kakva je fabula u modernom romanu?

- Malo je ima pa je malo nema.
  (Reducirana.)

28. Kako se naziva pročišćenje osjećaja kod gledatelja u tragediji?

- Kartaza.
  (Katarza.)

29. Objasni postupak „deus ex machina“.

- To je vođa sa mašine.
  (Rasplet radnje u drami rezultat je „intervencije bogova“.)

30. Navedi vrste komedije.

- Komedija karaktera, komedija intrige, komedija situacije, komedija konfiguracije, komedija konzervacije.
  (Komedija konverzacije. Komedija konzervacije i komedija konfiguracije ne postoje.)

31. Objasni situaciju „quid pro quo“.

- To je situacija jedan na jedan; jedan lik ide na drugi lik.
  (Situacija u kojoj jedan lik misli na jedno, a drugi na drugo. To je produljeni nesporazum u kojem gledatelj vidi ono što ne vide likovi pa je prizor smiješan.)

32. Kako glasi čuvena Skupova rečenica?

- „Quid pro quo.“
- „Ljubav je ljubav, zlato je zlato.“
  („Amor nije amor, zlato je amor.“)

33. Kako se naziva književnoznanstvena vrsta u kojoj autor piše o značajnim ličnostima i
događajima u kojima je sudjelovao ili im je bio suvremenik?

- Mamoar.
  (Memoari.)

34. Kako se zove kineski filozof koji je priredio „Knjigu pjesama“?

- Konfuzije.
  (Konfucije.)

35. Nastavnica: Navedi naslove indijskih epova.
Učenik: Samo malo... (Učenici šapću.)
Nastavnica: I?
Učenik: Sjetio sam se: „Maha baha“.
(Mahabharata.)

36. Kako se nazivaju Homerovi epovi?

- Homerovi epovi.
  („Ilijada“ i „Odiseja“.)

37. Zašto Ahilej više ne želi sudjelovati u Trojanskom ratu?

- Zbog pete – boli ga peta.
  (Agamemnon je uzeo Ahilejevu ropkinju Brizeidu pa se Ahilej naljutio i odustao od ratovanja.)

38. Zašto se Ahilej vratio u bitku?

- Zato što mu je bilo dosadno.
  (Da bi osvetio svog prijatelja Patrokla kojega je ubio trojanski junak Hektor.)

39. Zašto su poginuli Eteoklo i Polinik (Sofoklo, „Kralj Edip“)?

- Zato što su stanovnike Tebe napali arijevci.
  (Trebali su naizmjence vladati gradom Tebom, ali Eteoklo nije htio predati grad bratu Poliniku, izašli su na dvoboj i ubili jedan drugoga.)

40. Kako se zovu Edipove kćeri?

- Antigona i Ismeta.
  (Antigona i Ismena.)

41. Kada je Antigona pokopala brata Polinika (Sofoklo, „Kralj Edip“)?

- U četvrtom činu.
  (Nakon što je kralj Kreont zabranio da se Polinikovo tijelo pokopa.)

42. Zašto je Edip tragički junak?

- Zato što je on bio jedan veliki problem.
- Zato što je on bio problematičan tip.
  (Edip je žrtva vlastite nesretne sudbine: počinitelj zločina, istražitelj, sudac, izvršitelj presude i osuđenik.)

43. U kojem razdoblju prestaje poganska rimska književnost?

- U raspadnom razdoblju.
  (U razdoblju propadanja.)

44. Tko je Euklionu ukrao blago (komedija „Škrtac“ T. M. Plauta)?

- Telemah.
  (Sluga Strobil. Telemah je Odisejev sin.)

45. Što je Vergilije htio učiniti s rukopisom „Eneide“?

- Iskrižati ga.
  (Spaliti rukopis jer nije bio zadovoljan njegovim stilom.)

46. Što piscu, prema Horaciju, treba osim talenta?

- Olovka i papir.
  (Znanje, strpljivost i mukotrpan rad.)

47. Djelo „Metamorfoze“ napisao je ____.

- Olivije.
  (Publije Ovidije Nazon.)

48. Tko u Ovidijevim „Metamorfozama“ priča priču o „Piramu i Tizbi“?

- Predilja/krojačica/neka ženska.
  (Prelja.)

49. Navedi naslov Ovidijeve zbirke pisama što ih mitološke junakinje pišu svojim ljubavima.

- „Mitoze“.
  („Metamorfoze“.)

50. Kakav naslov ima francuska srednjevjekovna junačka pjesma?

- „Pjesan o Ronaldu“.
  („Pjesan o Rolandu“.)

51. Kako se nazivaju srenjovjekovni pjesnici ljubavne poezije?

- Trubači.
  (Trubaduri i minnesangeri.)

52. Tko je Beowulf?

- Beowulf je viteški čovjek koji ima osobine feudalca i viteza.
  (Beowulf je legendarni engleski junak ratnik, geatski knez.)

1. RAZRED, JEZIK

1. Dopiši. Nejezične sustave proučava ____.

- Silabika/sfragistika/semitologija.
  (Semiologija.)

2. Kako se dijele zatvornici?

- Na sonante i koksonante.
  (Na sonante ili zvonačnikei šumnike.)

3. Kako se dijele glasovi po načinu tvorbe?

- Na slivnike, zapornike i tjesnačnike.
  (Na slivenike, zapornike i tjesnačnike.)

4. Kako se dijele usnenici?

- Na jednousnenike i dvousnenike.
  (Na dvousnenike i zubno-usnenike.)

5. Kako se nazivaju srednjojezični suglasnici?

- Zupčanici.
  (Nepčanici.)

6. Odredi glasovne promjene u primjeru sladak – slatka.

- Stapanje suglasnika po zvučnosti.
  (Nepostojano a, jednačenje suglasnika po zvučnosti.)

7. Odredi glasovnu promjenu u primjeru momak – momka.

- Umetnuto a.
  (Nepostojano a.)

8. Prepoznaj glasovnu promjenu u primjeru kazalište – kazališni.

- Ispuštanje suglasnika/izbacivanje suglasnika/odbacivanje suglasnika/otpuštanje suglasnika.
  (Ispadanje ili gubljenje glasova.)

9. Prepoznaj glasovnu promjenu u primjeru svat+ba.

- Podudaranje glasova po zvučnosti.
  (Jednačenje glasova po zvučnosti.)

10. Prepoznaj glasovnu promjenu u primjeru mog – moga.

- Dodavanje samoglasnika.
  (Navezak.)

11. Označi naglasak u navedenim riječima, a zatim napiši odgovarajuće pravilo.

- làv, krûg
- U jednosložnim riječima naglasak je na samoglasniku.
- Jednosložne riječi mogu imati samo jedan naglasak.
  (Jednosložne riječi mogu imati samo silazne naglaske.)

12. Odredi glasovnu promjenu u primjeru cvijet – cvjetati.

- Pretvorba ije u je/jednačenje ije u je/nepostojano i.
  (Smjenjivanje ije u je.)

13. Što je slovopis i kako se još naziva?

- Slovopis ili pisanje je pisanje slova.
  (Slovopis ili grafija je sustav pisanih znakova, tj. slova uređen prema potrebama nekog jezika.)

14. Što je slovo?

- Slovo je osnovni građevni element pisanog jezika.
- Slovo je gradivna jedinica jedne riječi.
  (Slovo je pisani znak za glas.)

15. Dopiši: slovopis ili ____.

- Rukopis.
  (Ortografija.)

16. Tko opisuje svoje osjećaje u pjesmi?

- Lirski pripovjedač u pjesmi opisuje svoje osjećaje.
  (Lirski subjekt.)

17. Razumiješ li kralja Edipa?

- Da. Suosjećam se sa Edipom.
  (Da. Suosjećam s Edipom.)

18. Je li te se svidjela pjesma?

- Pjesma mi se svidjela na prvo čitanje.
  (Pjesma mi se svidjela već pri prvom čitanju.)

19. Možeš li zamisliti situaciju iz romana?

- Situaciju iz romana mogu si zamisliti u glavi.
  (Situaciju iz romana mogu zamisliti.)

2. RAZRED, KNJIŽEVNOST

1. Što piše na vratima pakla u Danteovom „Paklu“?

- „Oni koji uđu, nikad ne nađu izlaz.“
- „Onaj koji uđe, nikad ne izađe.“
  („Tko uđe, nek se kani svake nade.“)

2. Kako je Dante podijelio pakao?

- Na katove/na slojeve.
  (U devet krugova.)

3. Tko je bio zaljubljen u Lauru de Noves?

- Kanconijer.
  (Francesco Petrarca. „Kanconijer“ je zbirka pjesama.)

4. Kako se naziva ep L. Ariosta koji predstavalja vrhunac renesanse u Italiji?

- „Bistri Orlando“.
  („Bijesni Orlando“.)

5. Tko je bio don Quijote?

- Seljački plemić.
  (Seoski plamić.)

6. Kako se naziva don Quijoteov perjanik?

- Sančo Pančo.
  (Sancho Panza.)

7. Kada je umro don Quijoteov?

- Pred sam kraj svog života.

8. Kako se nazivaju dvije vrste renesansnih komedija?

- Učena komedija i komedija u trapericama.
  (Učena komedija i komedija umijeća.)

9. Što piše na zastavi „Globe teatra“?

- Dobro došao u klub.
- („Totus mundus agit histrionem.“
  Prijevod: „Cijeli svijet glumi.“/„Cijeli svijet je pozornica.“)

10. Što je blank verse?

- Prazan stih/vrsta stiha u kojem se ostavlja praznina za smijeh.
  (Bijeli stih, 10-erac ili 11-erac s jednosložnom ili dvosložnom riječju na kraju; najčešći stih engleske poezije.)

11. Kako se naziva prvi glavni predstavnik humanizma u Zadru?

- Petar Kršovina.
  (Petar Kršava.)

12. Što su „Plandovanja“ I. Bunića Vučića?

- Najveći kancijoner hrvatske književnosti 17. stoljeća.
  (Najveći kanconijer hrvatske književnosti 17.stoljeća.)

13. Kako se naziva drama T. de Moline kojom autor uvodi lik don Juana?

- „Seviljski razbojnik“/„Seviljski ubojica“/„Serijski ubojica“/„Serijski varalica“.
  („Seviljski varalica i kameni gost“.)

14. Kako se nazivaju melodrame I. Gundulića?

- „Arijadna“, „Armida“, „Dijana“, „Prozerpina ugrobljena“, „Prozerpina udrobljena“.
  („Prozerpina ugrabljena“.)

15. Kako završava Werther svoj život (roman „Patnje mladog Werthera“ J. W. Goethea) ?

- Smrću, ubio se pištoljem.
- Ubio se revolverom.
  (Ubio se hicem iz pištolja.)

16. Kakav naslov ima pjesma W. Wordswortha u čitanci?

- „Suncovrati“.
  („Sunovrati“.)

17. Kako se zove roman u stihovima A. S. Puškina?

- „Evgenij Ognjeni“/„Eugenij o njegi“.
  („Eugenij Onjegin“.)

2. RAZRED, JEZIK

1. Što proučava morfologija?

   - Morfone.
     (Vrste riječi i njihove oblike.)

2. Kako se dijele morfemi po položaju?

   - Korijenske, natkorijenske i potkorijenske.
     (Korijenske, prefiksalne i sufiksalne morfeme.)

3. Kako se naziva hrvatski naziv za sufiks?

   - Nadometak.
     (Dometak.)

4. Nastavnica: Navedi padeže u hrvatskome jeziku.
   Učenik: Nominativ, genitiv, dativ... Ne mogu se sjetiti sljedećega.
   Nastavnica: Pokušaj se sjetiti.
   Učenici: (Šapću.) Akuzativ, vokativ.
   Učenik: Da,vokuzativ.

5. Napiši dativ jednine prezimena književnika: Goethe, Leopardi, Hugo.

   - Goetheou, Leopardima, Hugiu.
     (Goetheu, Leopardiju, Hugou.)

6. Po čemu se razlikuju upitne i odnosne zamjenice?

   - Upitne zamjenice nešto upituju, a odnosne se odnose između dvije rečenice.
     (Upitne zamjenice upotrebljavaju se u pitanjima, a odnosne uvode zavisnu rečenicu u zavisnosloženoj rečenici.)

7. Što je perfektivizacija?

   - Pravljenje/proces pretvaranja/pretvorba/prebacivanje glagola iz nesvršenih u svršene.
     (Tvorba perfektivnih ili svršenih glagola.)

8. Što je imperfektivizacija?

   - Kada glagol prelazi u imperfekt.
     (Tvorba nesvršenog ili imperfektivnog glagola.)

9. Od kojih se glagola pretežno tvori glagolski prilog sadašnji?

   - Nesavršenih.
     (Nesvršenih.)

10. Čime je Amor pogodio Petrarcu?

- Amor je Petrarcu pogodio s lukom i strijelom.
  (Amor je Petrarcu pogodio strijelom iz luka.)

11. Tko su bili petrarkisti?

- Pjesnici koji su uzimali Petrarcinov stil.
  (Pjesnici koji su slijedili Petrarcin stil.)

12. Napiši ideju djela.

- Važnije je gledati u unutrašnjost čovjeka nego izvanjskost.
  (Važnije je gledati čovjekovu nutrinu nego vanjštinu.)

3. RAZRED, KNJIŽEVNOST

1. Kakav naslov ima pjesma P. Preradovića o jeziku?

- „O rodu, o jeziku“/„O rodu jezika“.
  („Rodu o jeziku“.)

2. Kada je Novica Cerović krenuo iz Stoca?

- Po noćnom mraku.
  (Noću.)

3. Kako se nazivaju pučki igrokazi J. Freudenreicha?

- „Crna krojačica“, „Grobničari“.
  („Crna kraljica“, „Graničari“.)

4. Kako se zove putopis A. Nemčića?

- „Putopisnice“.
  („Putositnice“.)

5. Kako se zove razdoblje u kojem je djelovao A. Šenoa?

- Proturomantizam.
  (Predrealizam.)

6. Napiši naslove pripovjedaka A. Šenoe.

- „Kanarinčeva ljubavnica“, „Profesor Luka“, „Karanfil s pjesnikova raskršća“, „Tulipan s putnikova groba“.
  („Kanarinčeva ljubovca“, „Prosjak Luka“, „Karanfil s pjesnikova groba“.)

7. Kakav naslov ima zbirka novela I. S. Turgenjeva?

- „Lovački zapisnik“.
  („Lovčevi zapisi“.)

8. Tko je umro „u bijegu“na usputnoj željezničkoj postaji?

- Akakije Akakijevič Bašmačkin.
  (Lav Nikolajevič Tolstoj.)

9. Tko je autor romana „Ana Karenjina“ ?

- Tolstojevski.
  (Lav Nikolajevič Tolstoj.)

10. Tko je autor romana „Zločin i kazna“ ?

- Mihail Fjord Dostojevski.
  (Fjodor Mihajlovič Dostojevski.)

11. Kako se zove najpopularniji roman E. Brontë?

- „Orkanski valovi“/„Orkanske visine“.
  („Orkanski visovi“.)

12. Kakav je odnos imao Ante Stipančić prema sinu Jurju (roman V. Novaka „PosljednjiStipančići) ?

- Ante Stipančić razbacivao se svojom imaštinom.
  (A. Stipančić uložio je gotovo cijelo imanje da bi odškolovao sina.)

13. Kako završava životna priča Lucije Stipančić (V. Novak, „Posljednji Stipančići“) ?

- Na kraju života dočekala ju je smrt.
- Svoj život Lucija završava smrću.
  (Lucija je umrla od tuberkuloze.)

14. Kako glasi naslov religiozne pjesme S. S. Kranjčevića koja govori o uzaludnosti Kristove žrtve?

- „Eli! Eli! Lama! Lama!“
  („Eli! Eli! Lamâ azâvtani?!“.)

15. Kako se nazivaju četiri najpoznatije drame A. P. Čehova?

- „Galeb“, „Ujak Vanja“, „Tri sestre“ i „ Šljivik“.
  („Višnjik“.)

16. Napiši naslove Matoševih domoljubnih pjesama.

- „U sokolovom gnijezdu“/„Iz sokolovog gnijezda“/„Sokol bez gnijezda“.
  („Gnijezdo bez sokola“.)

17. Napiši naslove pjesama A. G. Matoša iz „Književnog vremeplova“.

- „Djevojčice nisu igračke“/„Djevojčica nosi igračke“.
  („Djevojčici umjesto igračke“.)

18. Kako se nazivaju zbirke kajkavske poezije D. Domjanića?

- „Popivci i popevke“.
  („Kipci i popevke“.)

19. Kako je naslovljena pjesma Dragutina Domjanića u kojoj on iznosi svoj pjesnički program?

- „Ugledna dosada“/„Umjetna dosada“.
  („Otmjena dosada“.)

20. Tko je napisao pjesmu „Zvonimirova lađa“?

- Vladimir Nadzor.
  (Vladimir Nazor.)

3. RAZRED, JEZIK

1. Koja vrsta složene rečenice nestaje sklapanjem nizanjem?

- Nabrajalačka.
  (Rečenični niz.)

2. Kako se naziva nova informacija i iskazu?

- Novitet.
  (Novo.)

3. Što se događa s prijanom Lovrom na kraju pripovijetke?

- On umire od strane ljubavi. Zakolje se.
  (Lovro umire zbog zabranjene ženidbe. Prerezao si je grkljan britvom.)

4. S kime je živjela Lucija Stipančić?

- S majkom i tuberkulozom.
  (S majkom. Bolovala je od tuberkuloze.)

5. Kakav je bio materijalni status Leona Jungmana („Tena“, Josip Kozarac) ?

- On je bio imućno-materijalna osoba.
  (On je bio imućan.)

6. Što se događa s Ivicom Kičmanovićem na kraju romana?

- Ivica je pukao.
  (Ivica se slomio i zapalio registraturu u kojoj je izgorio.)

7. Kakvu je tjelesnu manu imao Ferkonja?

- Ferkonja je imao čoravo oko.
  (Ferkonja je bio slijep na jedno oko.)

8. Što je Teni značila njezina ljepota?

- Tenina ljepota je njezin „as u rukavu“.
  (Ljepota Teni daje prednost pred drugim djevojkama u selu.)

9. Kako je Marmeladov provodio vrijeme?

- Marmeladov se opijao u rakijarnici.
  (Marmeladov se opijao u krčmi.)

10. Okarakteriziraj lik Đure Andrijaševića(roman „Bijeg“ M. Cihlara Nehajeva).

- Đuro dolazi u Senj kao intelektualni pojedinac. Muče ga problemi unutar sebe. On je potlačeni lik koji se nije uklopio u sredinu u kojoj živi. Njegovu situaciju neki likovi komentiraju ovim rječnikom...
  (Đuro dolazi u Senj kao intelektualac. Muče ga problemi. Nije se uklopio u sredinu u kojoj živi. Njegovu situaciju neki likovi komentiraju ovim riječima…)

4. RAZRED, KNJIŽEVNOST

1. Što je jesenjinština?

- Djelo o jeseni.
  (Dekadentan, boemski i pesimističan odnos prema svijetu koji je nastao u Rusiji nakon samoubojstva S. A. Jesenjina.)

2. Što je radio Gregor Samsa prije preobrazbe(F. Kafka, „Preobrazba“)?

- Bio je putnički trgovac/putujući putnik/trgovac na putu/putni trgovac.
  (Trgovački putnik.)

3. Kako se zove ciklus romana M. Prousta?

- „Tragedija za izgubljenim vremenom“.
  („U traganju za izgubljenim vremenom“.)

4. Čime započinju pripovjedačeva sjećanja u romanu „Combray“ M. Prousta?

- Kada jede kolače ispod lipe.
  (Kada jede kolač madeleine i pije lipov čaj.)

5. Što je mala madeleine (M. Proust, „Combray“)?

- Naivna i lijepa djevojka.
  (Kolačić koji je tetka Leonie davala dječaku kada bi unedjelju ujutro došao u njezinu sobu pozdraviti je.)

6. Navedi značajke reforme kazališta L. Pirandella.

- Likovi ulaze kroz publiku, Pirandello uvodi aplauz na kraju predstave, uvodi stanku za publiku i udobnije stolice.

(Isprepliće prostor pozornice i prostor publike, npr. glumci ulaze kroz gledalište. Ostalo nije točno.)

7. Što Otac traži od Redatelja u drami „Šest lica traži pisca“ L. Pirandella?

- Traži da režisira priču njegove obitelji.
  (Traži da režira priču o njegovoj obitelji.)

8. Kako se naziva roman J. Joycea za kojeg je potreban „idealan čitatelj koji pati od idealne nesanice“?

- „Filigranovo bdijenje“.
  („Finneganovo bdijenje“.)

9. Dopiši. Glavni predstavnici teatra apsurda su ____.

- Breket i Eugenesko.
  (Samuel Beckett i Eugene Ionesco.)

10. Napiši naslove dviju najpoznatijih drama E. Ionesca.

- Stolice i gospođa ćelavica / Pjevačica ćelavica.
  (Stolice i Ćelava pjevačica.)

11. Napiši naslove pripovjedaka I. Andrića.

- „Put Alije Đerzalije“.
  („Put Alije Đerzeleza“.)

12. Napiši naslove romana I. Andrića.

- „Omer-paša Lotos“, „Travanjska kronika“.
- („Omer-paša Latas“, „Travnička kronika“ i dr.)

13. Napiši naslove zbirki pjesama T. Ujevića.

- „Lelek srebra“, „Još jedan kamen studenac“, „Žedan kamen na stepenici“, „Srebreni lelek“.
  („Lelek sebra“, „Žedan kamen na studencu“.)

14. Tko je napisao pjesmu „Moj križ svejedno gori“?

- Josip Papučić.
  (Josip Pupačić.)

15. Nastavnica: Kako se zove najvažniji roman V. Desnice?
Učenik: „Proljeće Ivana Goluba“.
Nastavnica: Netočno. Promisli.
Učenik: Ne znam kako se zove ptica u prezimenu.
Nastavnica: Ptica se zove galeb, a roman „Proljeća Ivana Galeba“.

16. Kako se zove roman A. Šoljana koji govori o putovanju Istrom?

- „Kratki život“/„Kratko putovanje“.
  („Kratki izlet“.)

4. RAZRED, JEZIK

1. Kako se naziva osnovno značenje riječi?

- Osnovno – detonacija.
  (Denotacija.)

2. Kako se naziva preneseno značenje riječi?

- Preneseno – kontacija.
  (Konotacija.)

3. Dopuni sinonimski niz.

- a) noć b) tama c)zvijezde d) Mjesec
  (Mrak, tmina, tmica, crnilo.)

4.Kako se nazivaju riječi koje su prešle iz aktivnog u pasivni leksik iz unutarjezičnih razloga?

- Anarhizmi.
  (Arhaizmi.)

5. Pojam neologizam prevedi na hrvatski jezik.

- Mnogotvorenica/novonastalica.
  (Novotvorenica.)

6. Kako se zovu posuđenice iz grčkog jezika?

- Grčizmi.
  (Grecizmi.)

7. Odredi vrstu prilagodbe posuđenice kišobran.

- Preuređenica.
  (Prevedenica.)

8. Kako se nazivaju posuđenice koje su potpuno uklopljene u hrvatski jezik?

- Ustaljenice.
  (Usvojenice.)

9. Što su barbarizmi?

- Riječi koje upotrebljavaju barbari.

(Nepotrebne tuđe riječi za koje postoje istoznačne riječi u hrvatskom jeziku.)

10. Koja znanstvena disciplina proučava frazeme?

- Frazematika/frazemistika.
  (Frazeologija.

11. Nastavnica:Što znaš o frazemima?
    Učenik: Postavili ste mi čisto retoričko pitanje.
    Nastavnica: Molim?!
    Učenik: Postavili ste mi pitanje na koje nema odgovora.

12. Nastavnica: Učiš li?
    Učenik: Ne.
    Nastavnica: Pa što onda radiš?
    Učenik: Ništa… a da Vam pravo kažem - nemam ni kad!

7. PRILOG: FOTOGRAFIJE

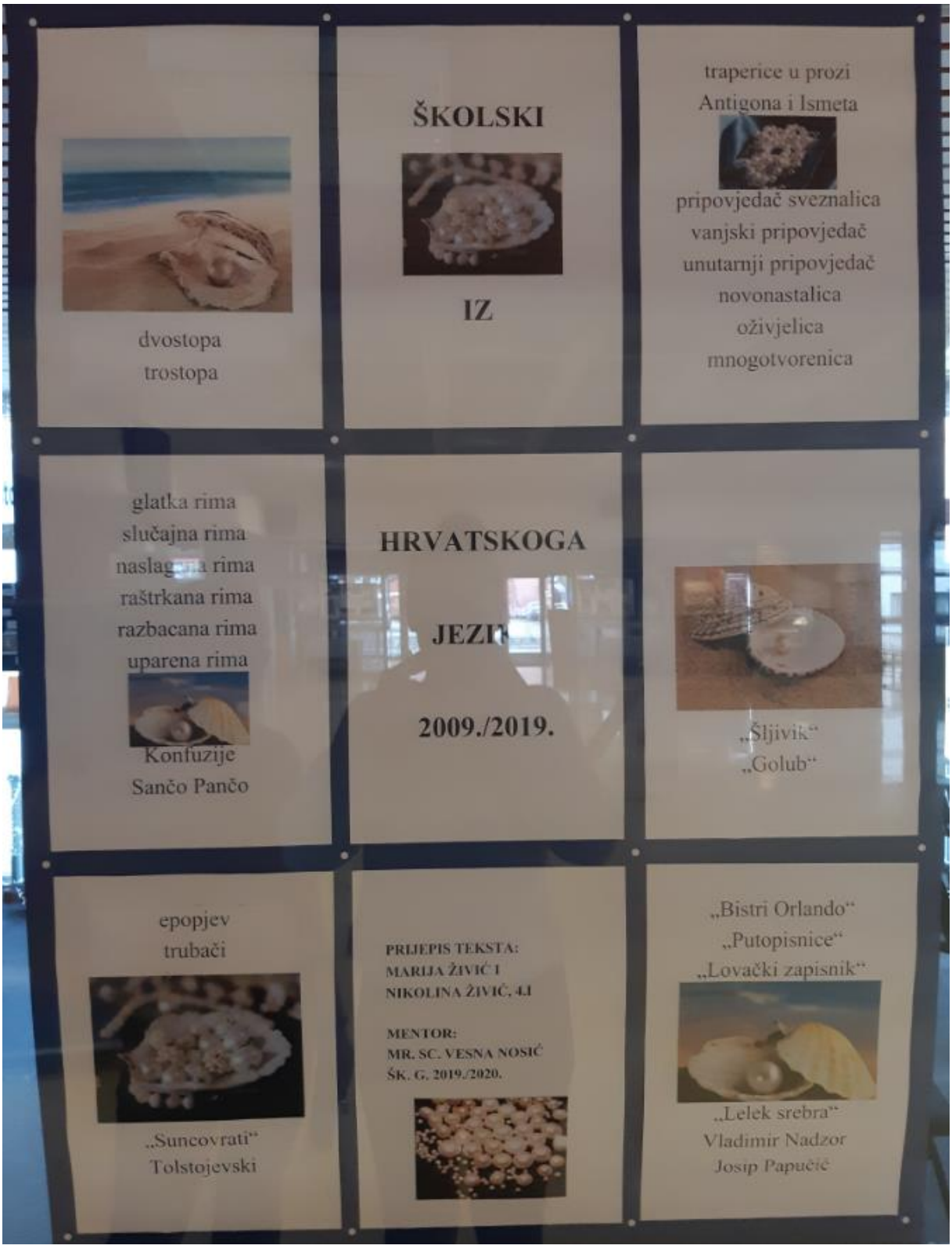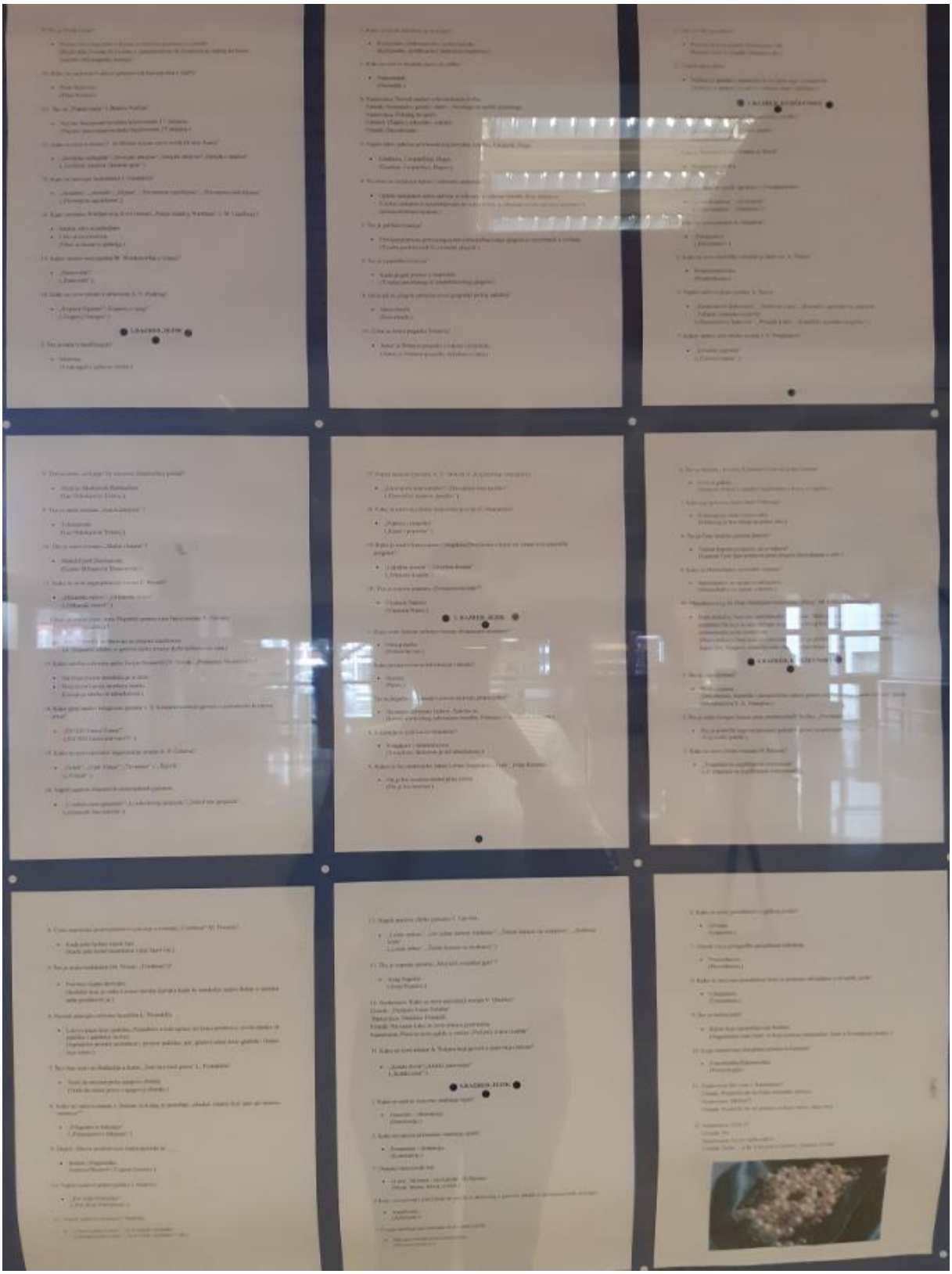
dvostopa
trostopa
ŠKOLSKI
IZ
traperice u prozi
Antigona i Ismeta
pripovjedač sveznalica
vanjski pripovjedač
unutarnji pripovjedač
novonastalica
oživjelica
mnogotvorenica
glatka rima
slučajna rima
naslag[illegible]a rima
raštrkana rima
razbacana rima
uparena rima
Konfuzije
Sančo Pančo
HRVATSKOGA
JEZI[illegible]
2009./2019.
„Šljivik"
„Golub"
epopjev
trubači
„Suncovrati"
Tolstojevski
PRIJEPIS TEKSTA:
MARIJA ŽIVIĆ I
NIKOLINA ŽIVIĆ, 4.I
MENTOR:
MR. SC. VESNA NOSIĆ
ŠK. G. 2019./2020.
„Bistri Orlando"
„Putopisnice"
„Lovački zapisnik"
„Lelek srebra"
Vladimir Nadzor
Josip Papučić